

Congrés internacional sobre canvi lingüístic i contacte de llengües iberoromàniques i gal·loromàniques (Facultat de Filologia i Comunicació, Universitat de Barcelona, 23 i 24 de maig de 2024). — La Facultat de Filologia i Comunicació de la Universitat de Barcelona va acollir, els dies 23 i 24 de maig, la celebració del primer Congrés internacional sobre canvi lingüístic i contacte de llengües iberoromàniques i gal·loromàniques (CICLIG), organitzat pel projecte Marginalia en el centre de la investigació diacrònica, dirigit per Mar Garachana, i amb la col·laboració dels departaments de Filologia Hispànica, Teoria de la Literatura i Comunicació i de Filologia Catalana i Lingüística General de la Universitat de Barcelona, així com del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de València i l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana.

El congrés va aplegar investigadors en lingüística diacrònica de les llengües romàniques, amb l'objectiu de debatre sobre els canvis i fenòmens lingüístics induïts pel contacte de llengües o dialectes. En concret, les diverses intervencions es van centrar fonamentalment en fenòmens lingüístics de l'àmbit de la morfosintaxi històrica. Després de l'obertura oficial del congrés, a càrrec de Javier Velaza, degà de la Facultat de Filologia i Comunicació, la sessió d'intervencions acadèmiques va començar amb la ponència de Manuel Pérez Saldanya, titulada «Fent un tomb amb *aquí* (català), *ahí* (castellà) i *hor* (basc) pel paradigma», que analitzava els principals canvis que s'han produït en el sistema de demostratius del català i de l'espanyol, així com la reconstrucció dels demostratius en basc.

Seguidament, es van iniciar dues sessions paral·leles, l'una a la Sala de Professors i l'altra a la Sala Gabriel Oliver. Així, Alexandra Soares Rodrigues i Salvador Valera van presentar un estudi sobre la conversió morfològica en les llengües romàniques; Andrés Enrique-Arias i Marina Gomila Albal tractaren diversos fenòmens morfosintàctics de la història de l'espanyol, i Marina Serrano-Marín presentà un treball de corpus sobre la distribució geogràfica dels futurs de subjuntiu i indicatiu en oracions condicionals. D'altra banda, Anna Pineda exposà un estudi diacrònic sobre l'emergència i el desenvolupament del DOM en català; Jorge Vega Vilanova va tractar el DOM i la reduplicació pronominal en el judeocastellà de Bulgària, i Branka Arrivé presentà un estudi sobre la variació en el gènere nominal en judeocastellà modern.

Seguidament, es van iniciar dues sessions paral·leles, l'una a la Sala de Professors i l'altra a la Sala Gabriel Oliver. Així, Alexandra Soares Rodrigues i Salvador Valera van presentar un estudi sobre la conversió morfològica en les llengües romàniques; Andrés Enrique-Arias i Marina Gomila Albal tractaren diversos fenòmens morfosintàctics de la història de l'espanyol, i Marina Serrano-Marín presentà un treball de corpus sobre la distribució geogràfica dels futurs de subjuntiu i indicatiu en oracions condicionals. D'altra banda, Anna Pineda exposà un estudi diacrònic sobre l'emergència i el desenvolupament del DOM en català; Jorge Vega Vilanova va tractar el DOM i la reduplicació pronominal en el judeocastellà de Bulgària, i Branka Arrivé presentà un estudi sobre la variació en el gènere nominal en judeocastellà modern.

En la sessió vespertina, Elena Carmona i María Méndez van exposar un treball sobre la influència del francès en l'estàndard protoperiòdic de l'espanyol dels segles XVIII i XIX; Santiago del Rey Quesada va analitzar diversos mecanismes de textualització de l'oralitat en relació amb el contacte entre el grec, el llatí i l'espanyol; Riley VanMeter va presentar una comunicació sobre la variació morfosintàctica en les llengües heretades, i Andrea Mojedano Batel va tractar el canvi de l'estructura argumental del verb *gustar* 'agradar'. Després de la pausa per al cafè, Miriam Bouzouita va cloure la jornada acadèmica amb la ponència titulada «Clitic placement in Romance revisited through the lens of linguistic contact», un estudi acurat sobre la posició dels clítics en les llengües romàniques des d'una perspectiva diacrònica.

El segon dia del congrés es va iniciar amb la ponència «Las partículas interrogativas con *si* en español antiguo: ¿un cambio por contacto?», un estudi del professor Javier Rodríguez Molina sobre la influència que han tingut llengües com l'hebreu bíblic i algunes varietats ameríndies en la difusió de la partícula interrogativa *si* en espanyol. A continuació, es portaren a terme les presentacions de recerca en fonètica: Xevi Pujol va presentar un treball sobre el grau d'adaptació fonològica al català d'alguns manlleus; Irantzu Epelde ens oferí un estudi sobre l'elevació de vocals mitjanes en basc, i Clayton Marr tractà la sonorització de la velar en posició d'obertura sil·làbica en francès antic. Després de la pausa per al cafè, es van reprendre les comunicacions. Josep Ribera analitzà la gramaticalització i reanàlisi dels pronoms *en* i *hi* en català antic; Gemma Bel-Enguix i Àngels Massip-Bonet presentaren un treball sobre l'aproximació estadística al lèxic català a partir del CICA; Aina Torres-Latorre va tractar fenòmens de mesoclisi i enclisi en el futur i el condicio-

nal del català antic; Maria-Pilar Perea presentà un estudi sobre els castellanismes en el català i els catalanisms en el castellà en un corpus epistolar; Judy Bernstein i Francesc Roca analitzaren el sistema de demostratius en iberoromànic i galloromànic, i Alba Adiego va dissertar sobre el valor de les anotacions lingüístiques marginals de l'*Atlas Lingüístico de la Península Ibérica*.

A la vesprada, començaren les darreres comunicacions del congrés. Roxana Marica presentà un treball sobre els sistemes pronominals de l'espanyol de Navarra; Miguel Rodríguez Monteavaro, una comparació entre els estudis dialectals sobre la frontera entre l'asturià occidental i el central; Mar Garachana i Andreu Sentí van analitzar el futur perifràstic del català i l'espanyol al segle XIX, i Magdalena Rosková i Samia Aderdouch presentaren un estudi en què es comparava la manera en què es fa servir la mirada amb finalitats comunicatives entre parlants nadius d'espanyol i parlants d'origen marroquí. Finalment, els assistents al congrés vam poder gaudir d'una deliciosa i refrescant orxata, acompanyada de fartons, mentre debatíem amistosament i observàvem la imperterrita Torre del Rellogge de l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona.

Manuel BADAL BERTOLÍN
Universitat de València

50è Col·loqui de la Societat d'Onomàstica (Mequinensa i Calaceit, 24-26 de maig de 2024). — Del 24 al 26 de maig es va celebrar a les localitats de Mequinensa i Calaceit, a la Franja d'Aragó, el 50è Col·loqui de la Societat d'Onomàstica. Aquest congrés ha estat organitzat per l'esmentada societat, l'Acadèmia Aragonesa de la Llengua, l'Institut d'Estudis Catalans i el conjunt de projectes de recerca *ToponHisp* (*Toponomasticon Hispaniae*) mitjançant dos dels sis projectes integrats (*TopArcMed* i *TopACaLaR*, és a dir, els projectes que estudien els territoris de llengua catalana i Aragó). A més a més, l'organització ha pogut gaudir de la col·laboració d'un ample seguit d'entitats públiques i privades (ajuntaments, centres d'estudis locals, etc.; podeu veure la relació completa a la pàgina web de la Societat d'Onomàstica).

L'organització d'un congrés d'aquest tipus no és mai una tasca lleugera, menys encara quan, com és freqüent als de la Societat d'Onomàstica, es fa en més d'una seu. Nogensmenys, és pot dir que sens dubte els organitzadors van reeixir-hi completament. Tots els actes, acadèmics i no acadèmics, van tenir lloc tal com figuraven al programa en un ambient ensems seriós i científic d'un costat, i amical d'un altre.

Aquest és el segon col·loqui de la Societat que té lloc a la Franja d'Aragó després del primer a Fraga l'any 1994, és a dir, fa exactament trenta anys. Dos números rodons, doncs, trenta i cinquanta, per triar els llocs que es van escollir molt encertadament. Es volia fomentar l'interès per la toponímia i l'antroponímia específicament d'aquestes contrades de parla catalana, però amb una visió més ampla, com és natural, de tot Aragó i en darrera instància de qualsevol territori relacionat. Es requerien treballs sobre l'origen últim dels noms, topònims i antropònims, l'etimologia, però qualsevol comunicació sobre tots els altres aspectes de l'onomàstica va ser acceptada igualment si tenia la qualitat necessària. El comitè organitzador i el comitè científic asseguraven que en tots els casos els treballs presentats tinguessin aquesta qualitat acadèmica.

Així, doncs, es va presentar un total de vint-i-tres treballs, dividits en dos tipus, ponències i comunicacions. Les primeres, cinc, van tenir una duració de trenta minuts; les segones, divuit, de quinze. En ambdós casos hi havia després uns minuts (cinc per cadascuna) de discussió. Són, no cal dir-ho, pocs, però adesiara si la duració de l'exposició ho havia permès aquest espai de temps era una mica més llarg, sempre respectant, com cal, el programa i l'horari del congrés. Sortosament hi hagué només un parell d'absències de darrera hora, una cosa, d'altra banda, inevitable en aplecs d'aquest tipus.